

דף כח:

עין משפט א. או"ח סימן לב סעיף יב

יט. יהיה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף הטהורים ^ה אפי' מנבלתם או מטריפה שלהם, אבל לא מעור בהמה חיה ועוף הטמאים כמו שהכתוב אומר "למען תהיה תורת ה' בפין" ודרשו מן המותר לפיך. מעור דג אפי' טהור אסור כיון שזוהמתו רבה. **יו"ד סימן רעא סעיף א**

א. אין כותבין ס"ת על עור בהמה חיה ועוף הטמאים ^י, ולא על עור דג אפי' טהור. אבל כותבין על עור בהמה חיה ועוף הטהורים, אפי' עור נבילות וטריפות שלהן, וצריך שהעור יהיה מעובד על ידי ישראל לשם ס"ת ^ז, שיאמר בתחילת העיבוד ^ח כששמים אותם בסיד, עורות אלו אני מעבד ^ט לשם ס"ת.

ה. שבת ק"ח. ועיין בקול יעקב אות מ"א דירוג מעלת העורות.
 ו. מברייתא בשבת דף ק"ח ע"א.
 ז. מגיטין נ"ד ע"ב, והסכמת הפוסקים ואפי' בדיעבד אם לא עבדן לשם ס"ת פסול, כ"כ הרמב"ם בפ"א מהס"ת הלכה י"א, וכ"כ הב"י והב"ח, והש"ך בס"ק א'.
 ותיקון הקלף והשירטוט א"צ שיהיה לשמה. טור וב"י ב"ח, וש"ך אות ב'. ודלא כספר בני יונה שהביאו הפ"ת באות ח'. שכתב דאם לא שירטט לשמה אפי' בדיעבד פסול, מ"מ מסיים בקול יעקב אות ב' דלכתחילה טוב לשרטט לשמה.
 ח. ואם לא אמר בתחילת העיבוד יאמר קודם גמר העיבוד. ט"ז אות ג'. וי"א דוקא בתחילת העיבוד אבל בגמר העיבוד אין להתיר. קול יעקב אות ג'.
 ולא נקרא מסייע בעיבוד אלא במעשה העיבוד עצמו, ולא במה שמסייע לתקן את העורות או להשחירם כי זה לא עיבודם. ט"ז אות ג', ודלא כמי שהתיר בזה קול יעקב אות ד'.
 ט. ואם לא אמר בפירוש אלא חשב בלבו שמעבד לשם ס"ת בדיעבד יש להכשיר, פ"ת אות ז'. וכן משמע ממר"ן השו"ע באו"ח בסי' ל"ב סעיף ט' שכתב בזה הלשון "טוב להוציא בשפתיו" משמע דבמחשבה סגי בדיעבד.
 מ"מ בכתיבה עצמה לכו"ע צריך להוציא בשפתיו ולא מהני מחשבה אפי' בדיעבד, קול יעקב אות ה'. וכן העלה בזבחי צדק ע"ש.
 ואם העכו"ם מעבדים על דעת הישראל לא מהני עד שהישראל יוציא בשפתיו, שם. אם אמר בשעת העיבוד לשם קדושת ס"ת ואח"כ רוצה לכתוב עליו תפילין ומזוזות, לדעת מר"ן בב"י בסי' ל"ב באו"ח ובשו"ע שם בסעיף ח' ורוב הפוסקים מותר, אך יש פוסלין ויש לחוש לכתחילה. קול יעקב אות ז'. מ"מ אם עבדו לשם תו"מ ואח"כ רצה לכתוב עליו ס"ת לכו"ע פסול, וכ"כ מר"ן בשו"ע סי' ל"ב באו"ח סעיף ד'.
 אם רוצה להתנות על עיבוד העורות שיכתוב עליהן מה שירצה או שיהיה הרשות להוציאם

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: אם מעבדן גוי יסייע^י הישראל מעט בתחלה כשנותנו לסיד, ויאמר שעושה לשם ס"ת^ב, ויסימן אותם עורות כדי שלא יחליפן הגוי, ולא חיישינן אח"כ שמא החליפן וזייף הסימנים.

עין משפט ב. או"ח סימן לב סעיף לו

לו. נד. עור הבתים צריך שיהיה מעור בהמה חיה ועוף טהורים ואפי' מנבלה או טרפה שלהם, ורשאי לעשות מקלף או מעור שליל, וצריך שיהיה מעובד לשמו אם אפשר^ל.

עין משפט ג. או"ח סימן לב סעיף מב

מב. ס. השי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני שיעשה בעור הבתים של

לחולין יש חולקין בזה, והמובחר שיעבד כל דבר לשמו אך אם א"א לו לעשות כן יתנה בזה הלשון: "הריני מעבד עורות אלו לשם קדושת ס"ת על מנת שאם איני רוצה לכתוב עליהם ס"ת אכתוב עליהן תו"מ או אוציאם לחולין" ואח"כ אם רוצה לכתוב עליהם תו"מ כותב. אבל לא יאמר הריני מעבד עורות אלו לשם ס"ת תו"מ, בזה לא מהני שמדאורייתא אין ברירה, ואם כלל הכל הרי עיבד גם לשם תו"מ ואיך יכתוב עליהם ס"ת שזה קדושה חמורה. קול יעקב אות ח'.

אם הוא מעבד העורות לאחרים או מעבד כדי למכרם יאמר בזה הלשון "הריני מעבד עורות אלו לשם קדושת ס"ת ע"מ שיהיה לי רשות בידי וביד הבאים אחרי וכל מי שיגיעו לידו אם אינו רוצה לכתוב עליהם ס"ת יכול לכתוב עליהם תו"מ או יוציאם לחולין ע"כ. שם באות ט'.

י. בדיעבד אפי' לא סייעו כלל אלא שאומר לנכרי שיעבדנו לשמו די בכך, הב"ח וש"ך אות ה'. ומג"א באו"ח סי' ל"ב ס"ק י"א. אבל דעת מר"ן בב"י דוקא מסייע ממש הישראל בשעת העיבוד אבל אם לא סייע פסול, וכן דעת השולחן גבוה באות י"א, וכן נוהגים בבגדאד, כ"כ בספר קול יעקב אות ט'. וא"כ צריך להזהיר בני הספרדים להחמיר כדעת מר"ן שקיבלנו הוראותיו.

כ. וצריך ממש סמוך לנתינתם בסיד, ולא מהני מה שאומר קודם לפני הרבה זמן. ועוד צריך גם לומר לגוי אח"כ לעבדן לשמן דלדעת הב"ח משמע דאם נותן הישראל לסיד ולא אמר לנכרי כלום אסור, ויש לחוש לדבריו. קול יעקב אות י'.

ולכתחילה אם יש פועלים ישראל עדיף לעבד על ידם, הגם שלדעת מר"ן לכתחילה מותר אם הישראל שם אותם בסיד, מ"מ לדעת הב"ח יש להחמיר. קול יעקב אות י"א.

ל. ואם א"א יניחם בלא ברכה עד שימצא מעובדין לשמן, קול יעקב אות קע"ג מהב"ח ודלא כהמ"א.

הראש כמין שי"ן בולטת מקמטי העור **מ** שי"ן אחד מימין המניח **ב** של ג' ראשין, ושי"ן אחד משמאל של ד' ראשין **ס**.

הגה: מ"מ אם הפך אינו נפסל **ע**.

עין משפט ד. או"ח סימן לב סעיף לט

ל**ט**. נז. תפילין של ראש ושל יד הלכה למשה מסיני שיהיו מרובעות בתפירתן **פ** ויהיה רבוען מכוון אורכו כרוחבו כדי שיהיה להם אותו אלכסון שאמרו חז"ל כל אמה בריבוע אמה ושני חומשים באלכסון. צריך לרבע גם מקום מושבן **צ** וגם הבתים **ק**.

הגה: אבל גובה הבתים אין להקפיד **ר** אם הוא יותר מריבוען וארכן.

ל**ט**. נז. עשאם מרובעות ואחר זמן נתקלקל ריבוען יש מי שאומר שצריך לרבען **ש**.

הגה: ויעשה כל הד' בתים בשוה **ח** שלא יהיה אחד גדול מחבירו.

מ. ובתחלה עושה ביד ולא בדפוס דיש לחוש לחק תוכות ובכדי שיהיה יפה משלימים עם הדפוס, קול יעקב אות קצ"ב.

נ. וְאֵם הוּא אִיטֵר הוֹלְכִים אַחַר יָמִין וּשְׂמָאל הָעוֹלָם, מ"א ס"ק נ"ח.

ס. והטעם של ג' ראשין נגד ג' אבות העולם, ושל ד' כנגד האמהות ועוד יש טעם נסתר, ועוד טעמים, עיין קול יעקב אות קצ"ד.

ע. אבל אם חסרה אחת פסול, קול יעקב אות קצ"ה.

פ. פי' רש"י שישמור ריבוען שלא ימשוך חוט התפירה יותר מדאי ויקצר רוחבו, והרא"ש פי' שגם גוף התפירה יהיה בריבוע ממש, ב"י, קול יעקב אות קע"ה.

צ. היינו התיתורא.

ק. היינו הבתים במקום הנחת הפרשיות.

ר. וְבַסְפֵּר הָאֲשֻׁכּוֹל כָּתַב שֵׁשׁ לְהַקְפִּיד לְכַתְחִילָה שְׁגָם הַגּוֹבָה כְּמוֹ בְּאוֹרֶךְ וְרוּחְבּוֹ. אלא שכתב ולא ראיתי נוהגים כן.

ש. דבכל שעה בעינן שיהיו מרובעות לא כן בציצית שהתורה הקפידה על שעת העשיה. מיהו אם מחמת האויר שבין הבתים כשמתייבש העור מתרחבים הבתים אבל כשיהדקם נמצא הריבוע מכוון כשרים, ברכי יוסף אות י"ב, ושערי תשובה אות נ"ח.

ש. מ"מ א"צ למודדן בכל יום אם ריבוען קיים, אם לא שרואה שנתקלקלו אז צריך תיקון. קול יעקב אות קפ"א.

ת. היינו לנוי התפילין ולמצוה, קול יעקב אות קפ"ב.

עין משפט ה. או"ח סימן לב סעיף מד

מז. סב. התיתורא והמעברתא הלכה למשה מסיני וצריכים ג"כ להיות מעור בהמה חיה ועוף טהורים ומעובדים לשמן כמו הבתים.

מז. סג. יגלגל כל פרשה מסופה לתחילתה וכורך אותם בקלף קטן^א, ויש מקפידין בקלף כשר. גם הלכה למשה מסיני שיכרוך עליה שער בהמה^ב או חיה טהורים.

הגה: ונוהגים לכרוך שער על הפרשה ואח"כ כורכים עליו קלף כשר וחוזרים וכורכים עליו שער.

מז. סד. נהגו שיהיה שער של עגל^ג ואם לא מצא כורך בשל פרה או שור, ורוחץ השער היטב תחלה. מקצת שער זה צריך שיראה חוץ לבתים^ד.

עין משפט ו. או"ח סימן לב סעיף מט

מז. סח. הלכה למשה מסיני שיהיו נתפרים בגידי בהמה וחיה^ה טהורים וטוב לתפור בגידי שור.

עין משפט ז.ז. או"ח סימן לג סעיף ג

ג. עור הרצועות צריך שיהיה מעור בהמה חיה ועוף הטהורים, וצריך

א. ולהרמב"ם אם לא כרכם בקלף קטן פסול אבל לדעת הרא"ש כשר, ואם אין לו אחרים יניחם בלא ברכה, קול יעקב אות ר"ג.

ב. וצריך לכתחלה לכרוך הכריכה בשער לשמה, שם אות ר"ה. ויכרוך השער היטב שאם יעזוב הפרשה מידו לא יסתר השער.

ג. ונהגו לקחת של הזנב כי הם ארוכים.

ד. י"א שצריך לצאת השער מפ' קדש אך יש להניחם, בפ' והיה אם שמוע הנוטה לפ' קדש מהשל"ה. אם שכח להוציא השער ותפר נראה שצריך לפתוח ולהוציא השער, קול יעקב אות רי"ב.

ה. אבל לא בשל עוף, ונהגו לקחת גידים לבנים משל העקב או מהמותניים, ולא צריך טווייה לשמה בגידין, קול יעקב אות רכ"ה. (והביא שם שיש חולקים בזה).

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שיהיה מעובד לשמו^ו.

הרצועות בין מעור בין מקלף כשרות.

והלכה למשה מסיני שיהיו שחורות^ז מבחוץ אבל מצד פנים יעשה צבע שירצה חוץ מאדום שמא יאמרו מדם פצעיו נצבעו.

עין משפט ט. יו"ד סימן פ פעיף ד

ד. הקרש אע"פ שאין לו אלא קרן אחד הרי הוא חיה וחלבו מותר.

עין משפט י. או"ח סימן רפד פעיף ט

ט. א"צ להבהב הפתילה^ח.

הגה: מ"מ נהגו להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהיה חרוכה^ט ויאחז בה האור יפה.

עין משפט כ. או"ח סימן רפד פעיף ח

ח. המדליק צריך שידליק רוב מה שיצא מן הפתילה^י מן הנר.

ו. ואם לאו פסול לכ"ע אפי' למכשירים בבתיים, ואין לו תקנה אפי' משחירו אח"כ לשמה, קול יעקב אות י'. והמדקדקים מעבדים של רצועות הראש ושל רצועות היד בנפרד עם כוונה לכל רצועות, עיין בקול יעקב אות י"א.

ז. ואם נתלבנו חוזר וצובען לשמן, וגם הקצוות יש לדקדק להשחירן. והמדקדקים משחירים הרצועות מבית ומחוץ, קול יעקב אות י"ג.

ח. דאין הלכה כר"א דאמר הכי, טור וב"י. ומ"מ אם רוצה להבהב הרשות בידו, כה"ח אות מ"ו.

ט. מיהו בשבת שאחר יו"ט מדליקין בפתילה שאינה מחורכת, דביו"ט א"א להבהב הפתילה וע"כ י"א דיתקן מערב יו"ט הנר לשבת ויהבהב אותו, כה"ח אות מ"ז.

י. וה"ה בנר שעה צריך להדליק רוב היוצא, מ"א ס"ק י"ד. וה"ה בנר חלב והטעם כדי שיהיה הלהב עולה יפה מיד שיסלק ידו וכמו בהדלקת המנורה בביהמ"ק. לבוש.